

LXXI. Nyugdíjbiztosítási Alap

Novák Katalin
családokért felelős tárca nélküli
miniszter

Budapest, 2021. május „11.”

Varga Mihály
pénzügyminiszter

Budapest, 2021. május „12.”

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, a Nyugdíjbiztosítási Alap 2022. évi költségvetését meghatározó legfontosabb tényezők

A LXXI. fejezet Nyugdíjbiztosítási Alap (a továbbiakban: Ny. Alap) 2022. évi költségvetése alkalmas arra, hogy biztosítsa a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer alapvető célkitűzéseit: a nyugellátások értékállóságának, valamint a nyugdíjrendszer stabilitásának, fenntarthatóságának megőrzését.

Az egyes bevételi és kiadási előirányzatok összhangban vannak a 2022. évi költségvetés elkészítésekor alkalmazott makrogazdasági paraméterekkel, valamint a költségvetési törvény elkészítéséhez kiadott Tájékoztatóban foglaltakkal.

Az Ny. Alap költségvetése a hatályos jogszabályokban meghatározottak szerint mutatja be a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer bevételeit és kiadásait. A bevételi oldal a nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló – szociális hozzájárulási adóból, járulékokból, költségvetési hozzájárulásból és egyéb forrásokból származó – bevételeket tartalmazza. A kiadási oldalt a nyugellátási és a nyugdíjbiztosításhoz kapcsolódó egyéb kiadások képezik.

A bevételi oldal alakulását alapvetően a bruttó keresettömeg 2022. évre tervezett 9,8%-os mértékű emelkedése határozza meg. A bevételek döntő részét, együttesen 86,0%-át a szociális hozzájárulási adó befizetések, illetve a biztosítottak által fizetett társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része teszi ki. A foglalkoztató által az I. félévben fizetett 15,5%-os szociális hozzájárulási adó a II. félévben 15,0%-ra csökken. A szociális hozzájárulási adó megosztási aránya változatlanul (a 2021. évi) 71,63%. A 2020. július 1-től bevezetett 18,5%-os egykulcsos társadalombiztosítási járulékból – amely többek között tartalmazza a korábbi 10%-os nyugdíjjárulékot – 54% illeti meg az Ny. Alapot. Ezen arány megegyezik a korábbi nyugdíjjáruléknak az Ny. Alaphoz befolyó százalékos arányával. $(18,5\% * 54,0\% = 10,0\%)$ A járulékfizetésre vonatkozó különös szabályok alapján fizetendő nyugdíjjárulék – változatlanul – 10%. A saját jogú nyugellátásban részesülő kereső tevékenység mentesül a járulékfizetés alól, nyugdíjnövelésre pedig nem szerez jogosultságot.

A kiadási oldal főösszegének 99,8%-a a nyugellátási kiadásokra kerül kifizetésre 2022-ben. Az Ny. Alap a korhatárt betöltöttek öregségi nyugellátását, korhatár alatti öregségi nyugellátásként kizárólag a nők részére 40 év jogosultsági idő alapján járó ellátást, valamint a hozzátartozói nyugellátásokat és az egyösszegű méltányossági kifizetéseket finanszírozza 2022. évben is.

A nyugellátási kiadások előirányzaton belül céltartalék képzésére került sor, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 101. §-ában foglaltak szerint, a nyugdíjprémium kiadásainak fedezetére. E kötelezettség akkor áll fenn, ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke a 3,5%-os mértéket meghaladja és az államháztartás tárgyévi egyenlegcélja várhatóan teljesül. A nyugdíjprémium céltartalék előirányzatánál a 2022. évi költségvetés a GDP 5,2%-os növekedésével számol.

A Gazdaságvédelmi Akcióterv ötödik programja, a család- és nyugdíjas-védelem nevű program részeként 2021-től négy ütemben visszaépítésre kerül a 13. havi nyugdíj. A juttatás összege a kifizetés első évében, 2021-ben a nyugellátás januári összegének 25 százaléka volt, 2022-ben az 50 százaléka lesz, így 2022 elején két heti nyugdíjban részesülnek az arra jogosultak.

A nyugellátások 2022. évi előirányzata tartalmazza a januárban végrehajtásra kerülő 3,0%-os nyugdíjemelés fedezetét. A nyugdíjemelés mértéke a törvényi előírásoknak megfelelően megegyezik a fogyasztói árindex tervezett emelkedésével. A nyugellátások reálértékének megőrzése tehát biztosított, ezzel a 2022. évi költségvetés eleget tesz a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 41. § (3) bekezdésében megfogalmazott előírásnak.

Az Ny. Alap benyújtott költségvetése nullszaldós, a tervezett bevételek – kiegészülve a központi költségvetésből tervezett hozzájárulásokkal – biztosítják az előirányzott kiadások fedezetét. Az Ny. Alap napi likviditása érdekében továbbra is lehetőség lesz a Kincstári Egységes Számlához kapcsolódó megelőlegezési számla kamatmentes igénybevételére.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló források és tervezett kiadások

II.1. Az Ny. Alap 2022. évi bevételei

1. Cím: Nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló bevételek

Az Ny. Alap bevételeinek döntő hányadát (terv szinten 86,0%-át) a Nemzeti Adó- és Vámhivatalon (a továbbiakban: NAV) keresztül érkező szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része, valamint a biztosítottak által fizetett társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető összege képezi. Az adó- és járulékbévételek terve 9,8%-os bruttó keresetösszeg növekedéssel számol. A keresetkiáramlás hatásán túl a szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető részének előirányzatát meghatározza, hogy a szociális hozzájárulási adó 2021. évi mértéke 2022. július 1-től 0,5%-ponttal csökken. A szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része a törvényjavaslat szerint a bázisévi – 71,63% – szinten marad.

A társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része a korábbi egyéni járulék – 10%-os nyugdíjjárulék – Ny. Alaphoz befolyó százalékos arányával egyezik meg, járulékfizetési kötelezettségnek továbbra sincs felső határa.

Az Ny. Alap költségvetésében az 1. alcím, valamint a 2. alcím tartalmazza e bevételeket a következők szerint.

1. Alcím: Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része

2. Alcím: Társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és nyugdíjjárulék

millió forint	
Megnevezés	2022. évi előirányzat
Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része	1 758 400,0
Társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és nyugdíjjárulék	1 827 700,0

3. Alcím: Egyéb járulékok és hozzájárulások

Az egyéb járulékok és hozzájárulások bevételi előirányzata 19 700,0 millió forint, a bevételi főösszeg 0,5%-a, amely a következő tételeket tartalmazza.

millió forint	
Megnevezés	2022. évi előirányzat
Megállapodás alapján fizetők járulékai	600,0
Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher	19 100,0
Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	19 700,0

A 2019. évi CXXII. törvény 48. §-ában szabályozott, Megállapodás alapján fizetők járuléki tervezett előirányzata 600,0 millió forint. A megállapodás megkötésénél a nyugdíjjárulékfizetés alapja a megállapodást kötő személy által meghatározott jövedelem, amely legalább a megállapodás megkötése napján érvényes minimálbér összege. Megállapodás esetén a nyugdíjjárulékmértéke 22%.

Az Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher tervezett összege 19 100,0 millió forint. E járulékmegterhelés teljesítése a 2010. évi LXXV. törvény 8. § (2) bekezdése alapján történik, mely szerint e közteher – munkavállalónként, a munkaviszony minden naptári napjára – a mezőgazdasági és turisztikai idenymunka esetében 500 forint, az alkalmi munka eseteiben 1000 forint, a filmipari statisztika alkalmi foglalkoztatása esetén pedig 4000 forint összegben terheli a foglalkoztatót. Ebből az adóhatóság 91,8%-ot az Ny. Alapnak utal át a 13. § (2) bekezdés alapján.

5. Alcím: Késedelmi pótlék, bírság

E bevételi jogcím 2022. évi előirányzata 4100 millió forint, amely a bevételi főösszeg 0,1%-a. A NAV-nál kezelt késedelmi pótlék, bírság bevételi számlákra befolyt összegből az Ny. Alapot a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 13. számú melléklete alapján számított összeg illeti meg.

6. Alcím: Költségvetési hozzájárulások

2022. évben 554 407,2 millió forint a költségvetési hozzájárulások tervezett összege, amely a bevételi főösszeg 13,3%-a.

	millió forint
Megnevezés	2022. évi előirányzat
Kiadások támogatására tervezett pénzeszköz-átvétel	325 607,2
Tizenharmadik havi nyugdíj visszaépítésének támogatása	160 340,0
Nyugdíjprémium céltartalék támogatása	68 460,0
Költségvetési hozzájárulások	554 407,2

A szociális hozzájárulási adókules 2017. évtől történő fokozatos csökkentése következtében az Ny. Alapból kieső bevételeket a központi költségvetés a gazdaság élénkülésének köszönhetően megnövekedett adóbevételekből való átcsoportosítással az Ny. Alap egyensúlyának fenntartása érdekében központi költségvetési hozzájárulás formájában kompenzálja.

2022. évben a kiadások támogatására tervezett pénzeszköz-átvétel előirányzata 325 607,2 millió forint.

A Kormány a gazdaságvédelmet szolgáló intézkedései között kiemelt figyelmet fordít az idős és a rászoruló emberek anyagi biztonságának védelmére, ezért a Gazdaság-újraindítási Alap fejezetből nyújtott támogatással biztosítja a kiadási előirányzat összegével egyezően a Nyugdíjbiztosítási Alapból folyósított tizenharmadik havi nyugdíj és a 2022-ben tervezett nyugdíjprémium kifizetések forrását.

A 13. havi nyugdíj támogatásának tervezett összege 160 340,0 millió forint, a nyugdíjprémium céltartalék támogatás előirányzata pedig 68 460,0 millió forint.

7. Alcím: Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek

A 2022. évi előirányzat összege 5657,6 millió forint. A jelzett összeg tartalmazza az Ny. Alapot megillető – a tárgyévet megelőző időszakban kifizetett – visszatérítendő, illetve visszatérülő ellátások, és jogalap nélkül felvett ellátások megtérített összegeit, valamint az Ny. Alapnak járó egyéb bevételeket (magánnyugdíj-pénztárak átutalásai, nyugdíjtranszfer, biztosítási megtérítési bevételek, mulasztási bírság, stb.). A tervezett előirányzat a bevételi főösszeg 0,1%-a.

3. Cím: Vagyongazdálkodás

A járuléktartozás fejében átvett vagyon hasznosításából származó bevételek 2022. évi tervezett előirányzata 14,0 millió forint.

II. 2. Az Ny. Alap 2022. évi kiadásai

2. Cím: Nyugdíjbiztosítási ellátásokhoz kapcsolódó kiadások

1. Alcím: Nyugellátások

Az Ny. Alap 2022. évi nyugdíjkiadási előirányzata tartalmazza a 2022. évi nyugdíjmelésre fordítandó többletkiadáson felül az automatizmusokból eredő többletkiadások és az egyszeri segély fedezetét, a 13. havi nyugdíj címén 2022-ben kifizetésre kerülő plusz két heti nyugdíj kiadásait, továbbá céltartalékot a nyugdíjprémium kifizetésére.

A 2022. évi januári nyugdíjmelés mértékét a hatályos nyugdíjtörvény alapján a fogyasztói árnövekedés tárgyévre tervezett mértéke határozza meg. A költségvetési törvényjavaslat szerint a tárgyévre tervezett fogyasztói árnövekedés 3,0%, így 2022. januárban a nyugellátásokat ennek megfelelően szükséges emelni.

A tervezet az árvaellátások havi minimum – jelenlegi 24 250 forint – összegének 2022. januártól 50 000 forintra történő emelésével számol, amely 8 160,0 millió forinttal, 0,2%-kal növeli a rendszeres ellátások jövő évi kiadásait.

A nyugdíjkiadások 2022. évi összegét a cserélődés hatása is növeli. A korábbi évek magas bérdinamikájának eredményeként az új nyugdíjak átlaga jelentősen meghaladja a korábban megállapított ellátások átlagát, ez további 1,6%-os kiadásemelkedést okoz.

Így összességében 4,8%-kal emelkedik az ellátások átlaga.

A nyugdíjasok átlagos létszáma – elsősorban a nyugdíj igénybevételi és demográfiai folyamatok miatt – várhatóan 1,2%-kal csökken. Az öregségi nyugdíjakon belül a korhatár feletti nyugdíjasok számának csökkenését kissé kompenzálja a nők korhatár előtti nyugdíjban részesülők számának várható emelkedése. A hozzátartozói nyugellátások esetén folytatódik a kismértékű csökkenés. A létszámváltozás hatása mindösszesen 43 800 millió forinttal csökkenti a 2022. évi tervezett kiadásokat.

Így 2021. évhez képest 3,6%-kal emelkedik a – 13. havi nyugdíj félhavi összegét valamint a nyugdíjprémiumot nem tartalmazó – nyugdíjkiadás, mely teljes egészében az inflációkövető nyugdíjmelés, az árvaellátás minimum összegének emelésének és az átlagváltozás hatásának következménye.

A 2022. évre tervezett 5,2%-os GDP növekedés alapján céltartalék megállapítása szükséges a nyugdíjprémium kifizetésére. Ennek összege 68 460,0 millió forint.

A kormány döntése értelmében 2021-től kezdődően fokozatosan visszavezetésre kerül a 13. havi nyugdíj. Ez 2022-ben plusz 2 heti nyugdíj kifizetését fogja jelenteni, melynek költsége várhatóan 160 340,0 millió forint lesz.

Az Ny. Alap 2022. évi nyugdíjkiadási előirányzata a főbb ellátási csoportoknál következők szerint alakul:

Megnevezés	2022. évi előirányzat
Öregségi nyugdíj	3 520 500,0
Hozzá tartozói nyugellátás	412 760,0
Egyszeri segély	600,0
Nyugdíjprémium céltartalék	68 460,0
13. havi nyugdíj visszavezetése	160 340,0
Nyugellátások összesen	4 162 660,0

Az öregségi nyugellátások 2022. évi kiadási előirányzata 3 520 500,0 millió forint. Ezen belül a korhatár feletti öregségi nyugdíjának kiadása 3 188 500,0 millió forint, a nők korhatár alatti nyugellátásának kiadása 332 000,0 millió forint.

A hozzá tartozói nyugellátások 2022. évi előirányzata 412 760,0 millió forint. Ebből az árvaellátások összege 38 660,0 millió forint, az özvegyi nyugellátásoké pedig 374 100,0 millió forint.

Egyszeri segély jogcímen 600,0 millió forint összeget tartalmaz az előirányzat. Ezen felül az Ny. Alap költségvetésének normaszövege rögzíti, hogy – a nyugellátások előirányzatának megfelelő jogcímein történő elszámolással – méltányossági alapon történő nyugdíj-megállapításra 200,0 millió, méltányossági alapú nyugdíjemelésre pedig 800,0 millió forint használható fel az irányadó jogszabályi rendelkezések szerint.

4. Alcím: Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai

Az egyéb, ellátáshoz kapcsolódó kiadások 7315,8 millió forint előirányzati összege tartalmazza a nyugdíjfolyósítással és a nyugdíjbiztosítással kapcsolatos egyéb tevékenységek kiadásait. Ebből 6013,8 millió forint a postaköltség, az egyéb kiadások összege pedig 1302,0 millió forint. A postaköltség előirányzata és az egyéb kiadások előirányzott összege a 2021. évi várható teljesülés és a tervezett fogyasztói árnövekedés figyelembevételével került meghatározásra.

3. Cím: Vagyongazdálkodás

A vagyongazdálkodás tervezett kiadási előirányzata 2022. évre összesen 3,0 millió forint.

TÁJÉKOZTATÓ
a demográfiai folyamatoknak a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerre gyakorolt
hatásairól

I.) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 22. § (3) bekezdés e.) pontja értelmében a költségvetésről szóló törvényjavaslat benyújtásakor az Országgyűlésnek tájékoztatásul be kell nyújtani a demográfiai folyamatokra és azok hatásaira vonatkozó 50 évre szóló előrejelzést.

Jelen tájékoztatás ezen törvényi kötelezettség teljesítése.

II.) A demográfiai prognózisban *(lásd 1. számú táblázat)* a Központi Statisztikai Hivatal által 2021-ben készített népesedési előrejelzés szerepel.

Budapest, 2021. május 11.

50 éves demográfiai előrejelzés

	Népesség (ezer fő, év elején)			Nyugdíjkorhatár feletti aránya a népességhez	Nyugdíjkorhatár feletti aránya a munkaképes korú népességhez
	Összesen	Ebből:			
		munkaképes korú népesség*	nyugdíjkorhatár feletti		
2021	9 754	6 355	1 987	20,4%	31,3%
2022	9 742	6 319	2 023	20,8%	32,0%
2023	9 726	6 295	2 039	21,0%	32,4%
2024	9 707	6 276	2 050	21,1%	32,7%
2025	9 686	6 258	2 056	21,2%	32,8%
2026	9 656	6 230	2 057	21,3%	33,0%
2027	9 622	6 202	2 054	21,3%	33,1%
2028	9 582	6 180	2 043	21,3%	33,1%
2029	9 538	6 152	2 033	21,3%	33,0%
2030	9 494	6 127	2 025	21,3%	33,0%
2031	9 447	6 099	2 016	21,3%	33,1%
2032	9 398	6 071	2 012	21,4%	33,1%
2033	9 349	6 030	2 018	21,6%	33,5%
2034	9 299	5 981	2 030	21,8%	33,9%
2035	9 249	5 932	2 042	22,1%	34,4%
2036	9 199	5 880	2 054	22,3%	34,9%
2037	9 149	5 830	2 065	22,6%	35,4%
2038	9 100	5 778	2 078	22,8%	36,0%
2039	9 052	5 725	2 094	23,1%	36,6%
2040	9 005	5 647	2 136	23,7%	37,8%
2041	8 960	5 560	2 187	24,4%	39,3%
2042	8 916	5 480	2 235	25,1%	40,8%
2043	8 875	5 404	2 278	25,7%	42,2%
2044	8 836	5 334	2 317	26,2%	43,4%
2045	8 799	5 269	2 353	26,7%	44,7%
2046	8 764	5 211	2 382	27,2%	45,7%
2047	8 731	5 159	2 407	27,6%	46,7%
2048	8 700	5 113	2 428	27,9%	47,5%
2049	8 672	5 073	2 443	28,2%	48,2%
2050	8 644	5 034	2 459	28,4%	48,9%

	Népesség (ezer fő, év elején)			Nyugdíjkorhatár feletti aránya a népességhez	Nyugdíjkorhatár feletti aránya a munkaképes korú népességhez
	Összesen	Ebből:			
		munkaképes korú népesség*	nyugdíjkorhatár feletti		
2051	8 618	4 990	2 481	28,8%	49,7%
2052	8 594	4 946	2 504	29,1%	50,6%
2053	8 570	4 903	2 527	29,5%	51,5%
2054	8 546	4 859	2 552	29,9%	52,5%
2055	8 523	4 814	2 578	30,3%	53,6%
2056	8 499	4 764	2 608	30,7%	54,7%
2057	8 474	4 712	2 640	31,2%	56,0%
2058	8 448	4 662	2 669	31,6%	57,3%
2059	8 422	4 615	2 695	32,0%	58,4%
2060	8 393	4 569	2 718	32,4%	59,5%
2061	8 364	4 525	2 738	32,7%	60,5%
2062	8 334	4 487	2 752	33,0%	61,3%
2063	8 303	4 457	2 759	33,2%	61,9%
2064	8 273	4 430	2 762	33,4%	62,3%
2065	8 245	4 407	2 764	33,5%	62,7%
2066	8 219	4 381	2 771	33,7%	63,2%
2067	8 194	4 358	2 776	33,9%	63,7%
2068	8 168	4 335	2 780	34,0%	64,1%
2069	8 142	4 315	2 781	34,2%	64,4%
2070	8 115	4 294	2 781	34,3%	64,8%
2071	8 086	4 269	2 784	34,4%	65,2%

* 15. életévüket betöltött, az öregségi nyugdíjkorhatárt még el nem ért személyek száma